

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1600415_RegNr_2-851-381/2018

<http://www.infolex.lt/tp/1600415>

Civilinė byla Nr. 2-851-381/2018

Teisminio proceso Nr. 2-58-3-00192-2016-9

Procesinio sprendimo kategorija 3.4.3.11.

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. gegužės 16 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas Artūras Driukas, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo **kreditorės uždarnosios akcinės bendrovės „Talesta“ atskirąjį skundą** dėl Šiaulių apygardos teismo 2018 m. vasario 28 d. nutarties, kuria netenkinti kreditorių uždarnosios akcinės bendrovės „Talesta“ ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šiaulių skyriaus skundai atsakovei bankrutavusiai uždarajai akcinei bendrovei „CCM Baltic“ dėl kreditorių komiteto 2018 m. sausio 16 d. nutarimo penktuoju darbotvarkės klausimu **dėl teisinio/finansinio įmonės audito pripažinimo neteisėtu ir panaikinimo, suinteresuoti asmenys – uždaroji akcinė bendrovė „Adista“, uždaroji akcinė bendrovė „Rainių statyba“, akcinė bendrovė „Citadelė“ bankas ir K. J..**

Teismas, išnagrinėjęs atskirąjį skundą,

n u s t a t ė :

I.G. esmė

1. Šiaulių apygardos teismas 2016 m. spalio 17 d. nutartimi uždarajai akcinei bendrovei „CCM Baltic“ iškėlė bankroto bylą (bylos Nr. B2-542-372/2018), nutartis įsiteisėjo 2016 m. spalio 28 d. 2017 m. vasario 13 d. nutartimi bendrovė pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto. 2017 m. gegužės 2 d. nutartimi bendrovės bankrotas pripažintas tyčiniu. 2018 m. balandžio 19 d. nutartimi, po pakeitimų ir tikslinimų, patvirtinti kreditoriniai reikalavimai bendrovei – 3 702 779,38 Eur.

2. 2018 m. sausio 16 d. pirmojo bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – BUAB) „CCM Baltic“ kreditorių komiteto posėdžio metu penktuoju darbotvarkės klausimu buvo nuspręsta esant galimybei skirti papildomai atlikti BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir/ar sudarytų sandorių finansinį/teisinį auditą, siekiant nustatyti buvusių bendrovės vadovų ir valdymo organų padarytą žalą, neteisėtus ir/ar bendrovei nenaudingus sandorius; kreiptis dėl audito atlikimo į tokias paslaugas teikiančius asmenis; skirti audito apmokėjimui papildomas bankroto administravimo išlaidas pagal faktą.

3. Kreditorė UAB „Talesta“ (kreditorinis reikalavimas bendrovei – 1 126 527,94 Eur) 2018 m. sausio 17 d. pateikė skundą, kuriame nurodė, kad 2018 m. sausio 16 d. kreditorių komiteto posėdyje priimtas nutarimas penktuoju darbotvarkės klausimu dėl teisinio/finansinio įmonės audito yra neteisėtas savo turiniu, kadangi prieštarauja Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ) 36 straipsnio 2 daliai, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.5 straipsnis) bei iš esmės pažeidžia kreditorių ir pačios BUAB „CCM Baltic“ interesus, todėl yra naikintinas.

4. UAB „Talesta“ teigia, kad kreditorių komiteto nutarimas penktuoju darbotvarkės klausimu yra sąlyginis. Neaišku, kaip ir kada bus atliekamas finansinis/teisinis auditas, kokiai galimybei atsiradus, jis bus atliekamas ir kodėl šiuo metu nėra galimybės atlikti finansinį/teisinį auditą. Kyla pagrįstų abejonių, kad tikrasis ginčijamo nutarimo tikslas yra ne realus ir racionalus BUAB „CCM Baltic“ kreditorių interesų gynimas, o tik psichologinis spaudimas buvusiems bendrovės vadovams.

5. Visiškai neapibrėžta planuojamo atlikti audito apimtis tikrintino laikotarpio prasme, nenustatyta maksimali atliktino audito kaina, tačiau šiam auditui apmokėti nutarta skirti papildomas administravimo išlaidas pagal faktą, taip pat neparinktas konkretus šį auditą atliksiantis asmuo. Faktas, kad ginčijamu nutarimu nebuvo nustatytos atlikti audito kainos ribos, sudaro galimybę piktnaudžiauti ir didinti administravimo išlaidas vietoje to, kad būtų bent iš dalies padengti kreditorių reikalavimai.

6. Audito apmokėjimui yra nutarta skirti papildomas bankroto administravimo išlaidas pagal faktą, bet nėra nustatytas šių išlaidų bent preliminarus dydis. Tačiau svarbiausia yra tai, kad ginčijamu nutarimu yra nutarta administravimo išlaidas padengti didesne apimtimi nei kreditorių patvirtinta administravimo išlaidų sąmata. 2017 m. vasario 9 d. atsakovės pakartotiniu kreditorių komiteto nutarimu patvirtintoje administravimo išlaidų sąmatoje nėra numatyta išlaidų BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir/ar sandorių finansiniam/teisiniam auditui. Taigi, ginčijamu nutarimu administravimo išlaidos auditui yra skiriamos papildomai. Tokiu būdu, skiriant administravimui išlaidų daugiau nei numatyta patvirtintoje administravimo išlaidų sąmatoje, pažeidžiama ĮBĮ 36 straipsnio 2 dalis.

7. Nėra aiškus ir suprantamas finansinio/teisinio audito skyrimo tikslas ir priežastys. 2016 m. sausio 18 d. posėdžio protokole nėra informacijos, dėl kokių priežasčių atsirado poreikis tokį auditą paskirti. Bendrovės dokumentus, kurie nebuvo paimti Šiaulių apskrities VPK Kriminalinės policijos

ekonominių nusikaltimų tyrimų valdybos, administratorius perėmė 2016 m. gruodžio 1 d. ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 8 punktą įpareigoja administratorių ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo dokumentų apie įmonės sandorių sudarymą gavimo dienos patikrinti įmonės sandorius, sudarytus per ne trumpesnę kaip 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, ir pareikšti ieškinius teisme dėl sandorių, priešingų įmonės veiklos tikslams ir (ar) galėjusių turėti įtakos tam, kad įmonė negali atsiskaityti su kreditoriais, pripažinimo negaliojančiais, taip pat padarius prielaidą, kad yra tyčinio bankroto požymių, kreiptis į bankroto bylą nagrinėjantį teismą dėl bankroto pripažinimo tyčiniu. Nurodytas 6 mėnesių terminas administratoriaus prašymu gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui. Tačiau BUAB „CCM Baltic“ bankroto byloje nėra informacijos, kad administratorius būtų kreipęsis dėl 6 mėnesių laikotarpio pratęsimo, todėl laikytina, kad jis yra suėjęs. Net jei šis terminas ir būtų buvęs pratęstas, jis vis tiek būtų suėjęs 2017 m. gruodžio 1 d. Remiantis šia aplinkybe, darytina išvada, kad administratorius jau yra patikrinęs visus sandorius, sudarytus per 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos. Sprendžiant iš to, kad iki šiol nebuvo ginčijami jokie BUAB „CCM Baltic“ sandoriai, dėl kurių nuginčijimo kiltų asmeninė buvusių bendrovės vadovų civilinė atsakomybė, administratorius tokių sandorių nėra nustatęs. Dėl šių priežasčių nesuprantama, kodėl dar turi būti skiriamas papildomas buhalterinės apskaitos ir/ar sudarytų sandorių finansinis/teisinis auditas, jei pats administratorius yra šiuos sandorius jau patikrinęs ir jų nuostolingumo/nenaudingumo bendrovei ir/ar buvusių vadovų civilinės atsakomybės pagrindų nenustatęs.

8. BUAB „CCM Baltic“ administratorius atsiliepime į UAB „Adista“ ir UAB „Raseinių statyba“ pareiškimą dėl bendrovės bankroto pripažinimo tyčiniu bendrovės tyčinio bankroto požymius įvardino kaip atsiskaitymo eiliškumo tvarkos pažeidimus, netinkamą buhalterinės apskaitos vedimą (atsargų nenurašymą laiku), vadovo nesikreipimą laiku dėl bankroto bylos iškėlimo bei 90 000 Eur paskolos suteikimą buvusiam vadovui S. V.. Administratorius savo procesiniuose dokumentuose taip pat nenurodė jokios informacijos apie buvusių vadovų neteisėtus veiksmus, sudarytus bendrovei nenaudingus sandorius, dėl kurių būtų padaryta žala ir kilusi šių vadovų asmeninė civilinė atsakomybė ir pan. Taigi, išdėstyti argumentai ir bankroto administratoriaus pozicija patvirtina, kad bendrovės veiklos, buhalterinės apskaitos ir/ar sudarytų sandorių finansinio/teisinio audito, siekiant nustatyti buvusių bendrovės vadovų ir valdymo organų padarytą žalą, neteisėtus veiksmus ir/ar bendrovei nenaudingus sandorius, atlikimas yra netikslingas ir beprasmiškas, kadangi tokių veiksmų ir sandorių nėra ir joks papildomas finansinis/teisinis auditas jų nenustatys.

9. Dar iki bendrovės bankroto pripažinimo tyčiniu Šiaulių apskrities VPK Kriminalinės policijos ekonominių nusikaltimų tyrimų valdybos 1-asis skyrius pradėjo ikiteisminį tyrimą, kurio metu buvusiam atsakovės vadovui S. V. yra pareikšti įtarimai. Taip pat Šiaulių apygardos prokuratūrai buvo išsiųsta nutartis dėl bendrovės bankroto pripažinimo tyčiniu, kuri turėjo pradėti ikiteisminį tyrimą. Ikiteisminių tyrimų metu iš esmės jau yra tiriamos tos pačios aplinkybės, kurias siekiama nustatyti ginčijamu nutarimu skiriant minėtą teisinį/finansinį auditą. Jei šių ikiteisminių tyrimų metu bus nustatyta bendrovės vadovų padaryta žala ar nenaudingi sandoriai, būtų kur kas racionaliau jiems reikšti atitinkamą civilinį ieškinį baudžiamajame procese, nei dubliuoti ikiteisminio tyrimo institucijų veiksmus, skirti papildomus auditus, didinti administravimo išlaidas ir eikvoti lėšas, kurios galėtų būti skirtos kreditorių reikalavimams patenkinti.

10. Minėta, kad bankroto administratorius bendrovės dokumentus perėmė 2016 m. gruodžio 1 d. Todėl šiuo metu yra suėjęs vienerių metų ieškinio senaties terminas, per kurį BUAB „CCM Baltic“ administratorius turėjo galimybę ginčyti iki bankroto bylos iškėlimo bendrovės sudarytus sandorius. Todėl tuo atveju, jei paskirto teisinio/finansinio audito metu ir būtų nustatyti neteisėti ir/ar bendrovei nenaudingi sandoriai, galimybė dėl suėjusio ieškinio senaties termino juos nuginčyti yra ribota.

11. Neįvertinus galimos finansinio/teisinio audito kainos, galimybės pasinaudoti atliekamu ikiteisminių tyrimu medžiaga, galimai suėjusių ieškinio senaties terminų, žalos iš galimai atsakingų asmenų išieškojimo galimybių, ginčijamu nutarimu paskirto finansinio/teisinio audito atlikimas negali būti laikomas tikslingu, racionaliu ir pagrįstu sprendimu, kuriuo užtikrinamas kreditorių interesų gynimas. Už teisinio/finansinio audito atlikimą balsavę kreditorių komiteto nariai UAB „Adista“, UAB „Rainių statyba“ ir K. J. visų kreditorių sąskaita siekia bet kokiomis priemonėmis „išlieti“ savo asmeninį nepasitenkinimą ir suvesti sąskaitas su buvusiais vadovais.

12. Kreditorius Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šiaulių skyrius (toliau – VSDFV Šiaulių skyrius) (kreditorinis reikalavimas – 103 574,40 Eur) 2018 m. sausio 31 d. skunde prašė panaikinti 2018 m. sausio 16 d. BUAB „CCM Baltic“ kreditorių komiteto posėdžio nutarimą penktuoju darbotvarkės klausimu ir šį klausimą perduoti svarstyti kreditorių komitetui iš naujo.

13. VSDFV Šiaulių skyrius nurodė, kad balsuodamas šiuo darbotvarkės klausimu jis balsavo „prieš“ bankroto administratoriaus siūlomą nutarimo projektą ir pateikė savo pasiūlymą: surinkti visus pasiūlymus įmonių, kurios sutiktų atlikti BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir sudarytų sandorių finansinį/teisinį auditą ir pateikti kitam kreditorių komiteto posėdžiui, nurodant prašomą atlygį, taip pat kitam kreditorių komiteto posėdžiui pateikti informaciją apie buvusių įmonės vadovų, iš kurių žadama prisiteisti žalą, turimą turtą ir žalos išieškojimo galimybes. Kreditorių komiteto pirmininkas AB „Citadelė“ bankas pasiūlė atidėti klausimo svarstymą kitam kreditorių komiteto posėdžiui. „Už“ bankroto administratoriaus pasiūlytą nutarimo projektą balsavo šie kreditorių komiteto nariai: K. J. (darbuotojų atstovas), UAB „Adista“ ir UAB „Rainių statyba“.

14. VSDFV Šiaulių skyrius mano, kad šis kreditorių komiteto priimtas nutarimas nors ir nepažeidžia komiteto svarstomų klausimų priėmimo procedūrų, tačiau akivaizdžiai pažeidžia kreditorių teises, jų teisėtą interesą bankroto byloje atgauti bent dalį savo kreditorinio reikalavimo, kreditorių lygiateisiškumo principą, bankroto bylos dalyvių interesų pusiausvyros principą, bei prieštarauja teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams. Komiteto priimtas nutarimas atlikti bendrovės teisinį/finansinį auditą pareikalaus nemažų papildomų administravimo išlaidų. Jas patvirtinus, kreditoriams atgauti savo kreditorinį reikalavimą lieka vis mažiau šansų, nes vietoje to, kad, pardavus įmonės turimą turtą, jo gautos lėšos būtų skiriamos kreditorinių reikalavimų tenkinimui, jos bus skirtos administratoriaus atlyginimo dengimui ir administravimo išlaidų didinimui. Tai pažeidžia bendrovės kreditorių interesų pusiausvyrą.

15. Bankroto administratorius, teikdamas 2018 m. sausio 16 d. vykšančiam kreditorių komitetui posėdžio darbotvarkę ir prašydamas papildomos sąmatos skyrimo teisiniam/finansiniam auditui, nepagrindė ir nepateikė informacijos apie iki tol kreditorių jau patvirtintą ir administratoriaus panaudotą lėšų sumą. Kreditorių komitetas, svarstydamas penktąjį darbotvarkės klausimą, ne tik neparinko konkretaus šį auditą atliksiančio asmens iš kelių administratoriaus pateiktų kandidatų pasiūliusių mažiausią kainą, tačiau ir nenustatė šių paslaugų kainos. Tokiu būdu paliekama galimybė pačiam administratoriui už neribotą sumą samdyti šias paslaugas teikiantį asmenį (nebūtinai pigiausią), taip galimai didinant administravimo išlaidas.

16. VSDFV Šiaulių skyriaus nuomone, siekiant svarstyti klausimą dėl žalos priteisimo iš buvusių bendrovės vadovų ir valdymo organų už neteisėtų/nenaudingų sandorių sudarymą, bei teisinio/finansinio audito paslaugų samdymo, pirmiausiai tikslinga būtų surinkti informaciją apie buvusių įmonės vadovų, iš kurių ketinama prisiteisti žalą, turimą turtą, jo būklę (įkeistas/neįkeistas) ir išieškojimo galimybes, o tik po to spręsti klausimą dėl šių paslaugų reikalingumo. Šis auditas būtų visiškai nenaudingas ir netikslingas bendrovės kreditoriams, jei patirtos jo išlaidos viršytų priteistos žalos išieškojimo kaštus.

17. Bankroto administratorius atsiliepiame į skundus prašė juos atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidas.

18. Bankroto administratorius nurodė, kad kreditorių susirinkimo (komiteto) nutarimai gali būti panaikinti tik teismui nustačius, kad a) nebuvo laikytasi ĮBĮ nustatytų reikalavimų dėl susirinkimo šaukimo tvarkos; b) priimtas nutarimas prieštarauja imperatyviosioms ĮBĮ, kitų įstatymų normoms, CK 1.5 straipsnyje įtvirtintiems teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams, ir dėl to pažeidžia bankrutuojančios įmonės, jos kreditorių teisėtus interesus. Tokių aplinkybių nei vienas iš kreditorių skunduose nenurodė.

19. BUAB „CCM Baltic“ bankroto bylos apimtis yra itin didelė. Kreditorių reikalavimai byloje sudaro beveik 3,65 mln. Eur. Šiuo metu BUAB „CCM Baltic“ nėra pakankamai lėšų tenkinti net mažai daliai kreditorių reikalavimų. Objektiviai žvelgiant į rinkos kainas, toks finansinis/teisinis auditas, dėl kurio atlikimo balsavo kreditorių komitetas, preliminariai gali kainuoti iki 5 000 Eur, kas yra laikytina itin maža suma visų kreditorių reikalavimų sumos atžvilgiu. Neatliekant tokio audito ir šiuos pinigus paskirstant kreditoriams pagal ĮBĮ reikalavimus, vidutinio dydžio reikalavimą turintis trečios eilės kreditorius gali tikėtis kelių centų kreditorinio reikalavimo patenkinimo. Tuo tarpu atlikus tokį auditą, egzistuoja tikimybė, kad bus nustatyta reali įmonei padaryta žala ir nesąžiningi, teisės aktų nuostatos pažeidžiantys buvusių BUAB „CCM Baltic“ valdymo organų sandoriai. Priteisus žalą iš buvusių bendrovės valdymo organų ir nuginčijus neteisėtus sandorius potencialiai galima tikėtis atgauti žymiai daugiau nei 5 000 Eur ir juos panaudoti kreditorių reikalavimams tenkinti. BUAB „CCM Baltic“ bankrotas buvo pripažintas tyčiniu, todėl egzistuoja didelė tikimybė, kad minėto audito pagalba bus galima nustatyti buvusių valdymo organų padarytą žalą ir neteisėtus sandorius.

20. Visa informacija apie administratoriaus iki 2018 m. sausio 16 d. vykusio kreditorių komiteto susirinkimo dienos panaudotas įmonės lėšas yra nurodyta administratoriaus veiklos ataskaitoje.

21. Kreditorių komitetas nenustatė auditą atliksiančio asmens ir nenustatė kainos ribų, nes šie klausimai bus svarstomi kitame kreditorių komiteto susirinkime. VSDFV Šiaulių skyrius galėjo dalyvauti 2018 m. sausio 16 d. susirinkime tiesiogiai, tačiau tokia teise nepasinaudojo ir balsavo raštu. Jei VSDFV Šiaulių skyrius būtų pasirinkęs tiesiogiai dalyvauti susirinkime, būtų turėjęs galimybę betarpiškai dalyvauti kreditorių komiteto diskusijoje šiuo klausimu ir sužinoti tiek administratoriaus, tiek kitų kreditorių išsakytą nuomonę. Dėl to, kad jis pasirinko savo teisių realizavimo būdą balsuoti raštu, negali kentėti kitų kreditorių interesai, o priimti nutarimai negali tapti neteisėtais ar pažeidžiančiais imperatyvias įstatymų nuostatas.

22. Šiuo metu teisme yra ginčijama eilė įmonės kreditorių interesus pažeidžiančių sandorių. Administratorių taip pat pasiekia žinios iš kreditorių apie daugiau sandorių, kurie galėtų pažeisti kreditorių interesus, tačiau administratoriui nėra perduoti tai pagrindžiantys įmonės dokumentai. Be to, dalis įmonės dokumentų buvo paimti ikiteisminio tyrimo įstaigoms darant poėmius. Skundžiamu nutarimu nuspręstas skirti auditas galėtų surinkti duomenis ir/ar dokumentus iš BUAB „CCM Baltic“ kreditorių, kitų šaltinių, sutikrinti juos su BUAB „CCM Baltic“ buhalterine apskaita ir padaryti išvadas dėl teisės aktus pažeidžiančių sandorių buvimo, kitų reikšmingų aplinkybių.

23. VSDFV Šiaulių skyrius iš esmės neprieštaravo skundžiamo nutarimo priėmimui. Jis siekė, kad minėtas auditas būtų skiriamas balsuojant už konkretų auditą atliksiantį asmenį, žinant tikslią administravimo išlaidų sumą, kuri bus skirta tokioms paslaugoms apmokėti. Iš bylos aplinkybių matyti, kad kreditoriaus siekis ir bus įgyvendintas, nes kitame kreditorių komiteto posėdyje bus svarstomi šie klausimai.

24. Kreditorių susirinkimui (komitetui) ĮBĮ yra suteikta teisė didinti, mažinti ir/ar kitaip keisti bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų sąmatą, o auditui atlikti reikalingos skirtinos lėšos ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos kaip pavyzdinė administravimo išlaidų sąmatos sudedamoji dalis. Auditui atlikti skirtinos lėšos yra numatytos pačiame įstatyme kaip savaime suprantamos ir reikalingos administratoriui tinkamai vykdyti įmonės bankroto procedūras, todėl UAB „Talesta“ teiginiai, kad nėra aiški tokio audito paskirtis ir tikslas, atmestini.

25. Skundžiamu nutarimu kreditorių komitetas išreiškė valią ir dėl BUAB „CCM Baltic“ administravimo išlaidų sąmatos padidinimo audito kainos suma, kuri paaiškės kitame kreditorių komiteto posėdyje pasirinkus auditorių. Jei bankroto administratorius būtų organizavęs kreditorių komiteto susirinkimą tik dėl administravimo išlaidų sąmatos padidinimo, o tik vėliau būtų organizavęs kreditorių komiteto susirinkimą, kuris svarstytų audito skyrimo klausimą, būtų nepagrįstai vilkinamos bankroto procedūros, švaistomos BUAB „CCM Baltic“ lėšos ir bankroto administratoriaus laikas.

26. UAB „Talesta“ susirūpinimas BUAB „CCM Baltic“ finansinio/teisinio audito atlikimu yra suprantamas dėl kreditorės itin artimų sąsajų su buvusiais bendrovės valdymo organais, tačiau jos aktyvus priešinimasis audito atlikimui negali suponuoti visų kitų BUAB „CCM Baltic“ kreditorių interesų pažeidimo ir kliudyti administratoriui vykdyti jam ĮBĮ nustatytas pareigas. Skundžiamu nutarimu nuspręsto atlikti audito tikslas yra ne tik neteisėtų sandorių nustatymas ir vėlesnis jų ginčijimas, tačiau ir tikslios buvusių BUAB „CCM Baltic“ valdymo organų padarytos žalos įmonei nustatymas. UAB „Talesta“ teiginys, kad auditas nenustatys jokių įstatymus pažeidžiančių buvusių bankrutuojančios įmonės valdymo organų sandorių, nes neva jų tiesiog nėra, nėra pagrįstas jokiais įrodymais. Greičiausiai šis deklaratyvus argumentas skirtas apsaugoti UAB „Talesta“ valdymo organų interesus, nes šie asmenys yra tapatūs BUAB „CCM Baltic“ buvusiems valdymo organams. Tiek administratorius, tiek didžioji dalis bendrovės kreditorių yra įsitikinę, kad minėto audito pagalba bus išsiaiškintos prie įmonės bankroto prisidėjusios įmonei nenaudingos ūkinės operacijos.

27. Atlikus auditą, nustačius įstatymų reikalavimus pažeidžiančius sandorius bei juos nuginkėjus, naudos turės visi BUAB „CCM Baltic“ kreditoriai. Tuo tarpu nei UAB „Talesta“, nei administratorius tiksliai nežino, kokios aplinkybės yra tiriamos kreditorės minimuose ikiteisminiuose tyrimuose. Savo teiginiui pagrįsti UAB „Talesta“ nepateikė jokių įrodymų ir/ar duomenų, iš kurių būtų galima daryti išvadą dėl ikiteisminiuose tyrimuose nustatinėjamų aplinkybių. Ikiteisminių tyrimų tikslas nėra tapatus teisiniam/finansiniam bankrutuojančios įmonės audito atlikimui, todėl UAB „Talesta“ teiginiai yra atmestini.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

28. Šiaulių apygardos teismas 2018 m. vasario 28 d. nutartimi skundus atmetė.

29. Teismas sprendė, kad nagrinėjamu atveju kreditorių komitetas turi teisę pasirinkti, koku būdu atlikti bankrutuojančios įmonės sudarytų sandorių auditą ar analizę. Teismas nustatė, kad UAB „Talesta“ vadovė A. V. yra BUAB „CCM Baltic“ buvusio vadovo S. V. dukra, todėl šios įmonės, esančios viena iš didžiausių kreditorių, interesas yra neabejotinas – kuo mažiau nustatyti jos tėvo, ar susijusių su juo asmenų, piktnaudžiavimo atvejų.

30. BUAB „CCM Baltic“ bankrotas pripažintas tyčiniu. Tai, teismo vertinimu, rodo, kad be kvalifikuoto finansinio audito specialistų paramos bankroto administratorius gali neįvertinti kokių nors esminių aplinkybių. Šiuo atveju UAB „Talesta“ nepagrįstai teigia, kad bankroto administratorius jau praleido terminą ginčyti sandorius. Jeigu įmonės bankroto bylą nagrinėjantis teismas pripažįsta

bankrotą tyčiniu, administratorius ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo teismo nutarties pripažinti bankrotą tyčiniu įsiteisėjimo dienos arba nuo dokumentų apie įmonės sandorių sudarymą gavimo dienos, jeigu šie dokumentai perduoti po nutarties pripažinti bankrotą tyčiniu įsiteisėjimo dienos, privalo patikrinti įmonės sandorius, sudarytus per 5 metų laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo, ir pareikšti ieškinius teisme dėl sandorių, priešingų įmonės veiklos tikslams ir (arba) galėjusių turėti įtakos tam, kad įmonė negali atsiskaityti su kreditoriais, pripažinimo negaliojančiais. Šiuo atveju administratorius apie sandorius sužinojo nuo dokumentų apie šių sandorių sudarymą gavimo dienos. Tai patvirtina faktą, kad yra būtinybė atlikti auditą. Priešingu atveju gali susidaryti situacija, kai dėl įmonės privedimo prie bankroto kalti asmenys išvengtų atsakomybės.

31.UAB „Talesta“ teiginys, kad ketinimas atlikti auditą yra niekas kitas, kaip siekis pagašdinti BUAB „CCM Baltic“ buvusius vadovus, yra nepagrįstas. Teismas sprendė, kad bankroto administratorius privalo atlikti visus veiksmus, siekdamas bent minimaliai atgauti kreditorių skolas. Bankroto administratorius kreipėsi į teismus, siekdamas grąžinti BUAB „CCM Baltic“ iš skolininkų beveik 2 mln. Eur. Tuo tarpu atlikus auditą, atsirastų galimybė nustatyti, ką buvę įmonės vadovai sugebėjo galimai nuslėpti kitais būdais. Taigi, auditui skirti pinigai yra itin menka lėšų suma, lyginant su siekiu ginti kreditorių teises.

32.Kreditoriaus VSDFV Šiaulių skyriaus argumentas, kad kreditorių komiteto susirinkimo nutarimas turi būti naikinamas, teismo vertinimu, yra nepagrįstas. Bankroto administratorius yra tas asmuo, kuris turi teisę vykdyti bankroto procedūras, susijusias su kreditorių susirinkimo (komiteto) nutarimų įgyvendinimū. Kreditorių komiteto sprendimas dėl audito skyrimo yra vykdytinas, ir turėtų būti skundžiamas tik dėl labai svarbių priežasčių. UAB „Talesta“ skundžia visus su bankroto procedūra susijusius veiksmus. Tokiu būdu vilkinamos bankroto procedūros ir tuo pačiu tęsiami terminai, galimai leidžiantys kreiptis į teismą, be kita ko, ir teikti ieškinius.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

33.Kreditorė UAB „Talesta“ atskirajame skunde prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2018 m. vasario 28 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – UAB „Talesta“ skundą tenkinti bei 2018 m. sausio 16 d. BUAB „CCM Baltic“ kreditorių komiteto posėdžio nutarimą penktuoju darbotvarkės klausimu pripažinti neteisėtu ir panaikinti; priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidas, šias sumas pripažįstant BUAB „CCM Baltic“ administravimo išlaidomis.

34.Atskirasis skundas grindžiamas analogiškais skunde išdėstytais argumentais, apeliančė papildomai nurodė:

1. Pirmosios instancijos teismo nutartis yra neteisėta ir nepagrįsta, kadangi teismas, atmesdamas UAB „Talesta“ skundą, visiškai nesigilino į ginčo esmę ir apeliančės argumentus dėl ginčijamo nutarimo buvimo sąlyginiu, dėl maksimalios audito kainos nenustatymo, dėl išlaidų auditui nenumatymo patvirtintoje administravimo išlaidų sąmatoje, dėl paties administratoriaus galimybių patikrinti sudarytus sandorius. Skundžiamą nutartį teismas pagrindė ne racionaliais argumentais dėl ginčo esmės, bet UAB „Talesta“ vadovės A. V. bei buvusio atsakovės vadovo S. V. giminystės ryšiais. Taip pat teismas nepasisakė dėl kreditoriaus VSDFV Šiaulių skyriaus skundo argumentų.

2. Pirmosios instancijos teismo teiginys, kad auditui atlikti skirtina suma yra itin menka, lyginant su siekiu apginti kreditorių teises, tėra deklaratyvi prielaida. Neįmanoma įvardinti auditui skirtos sumos „menkumo“, kuomet ši suma nebuvo iš viso nustatyta. Be to, ne tik nėra galimybės prognozuoti audito kainos, bet ir įvertinti auditą atliksiančio asmens kvalifikacijos bei būsimos audito išvados kokybės. Administratoriaus atsiliepime į skundus taip pat nebuvo nurodyta, koks atsakovės veiklos

laikotarpis bus tikrinamas, kokia gali būti apytikslė audito kaina. Nenustačius tikrinimo ribų ir bent jau maksimalios kainos, išlaidos tokiam auditui yra neprognozuojamos, kas akivaizdžiai pažeidžia BUAB „CCM Baltic“ kreditorių interesus.

3. UAB „CCM Baltic“ bankroto bylos dokumentuose nėra jokios informacijos apie buvusių atsakovės vadovų neleistinus veiksmus, sudarytus bendrovei nenaudingus sandorius, dėl kurių būtų padaryta žala ir kitų šių vadovų asmeninė civilinė atsakomybė. Todėl administratoriaus pozicijos pasikeitimas, kad paskirto audito pagalba bus išsiaiškintos prie bendrovės bankroto prisidėjusios nenaudingos ūkinės operacijos, nors pats administratorius tokių nenustatė, verčia abejoti administratoriaus kompetencija.

4. Nei ginčijamame nutarime, nei bankroto administratoriaus atsiliepime nėra nurodyta jokių paaiškinimų, kodėl bankroto administratorius negali pats, kaip tai numatyta ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 8 punkte, patikrinti atsakovės sandorius.

5. Administratoriaus pateikta informacija, kad BUAB „CCM Baltic“ žalą galimai padarę asmenys valdo UAB „Talesta“ akcijas, visiškai neatitinka tikrovės, kadangi kreditorės akcininkai nėra buvę atsakovės vadovais. Todėl yra didelė tikimybė, kad atsakovės kreditorių komiteto ir administratoriaus turima informacija yra klaidinga, todėl ją reikėtų nuodugnai patikrinti ir išanalizuoti, o tik po to spręsti finansinio/teisinio audito atlikimo klausimą.

35. Bankroto administratorius atsiliepime į atskirąjį skundą prašė jį atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas į atskirąjį skundą grindžiamas analogiškais atsiliepime į skundą išdėstytais argumentais bei pirmosios instancijos teismo nutartyje padarytomis išvadomis.

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

36. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 320 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis). Apeliacinės instancijos teismas *ex officio* patikrina, ar nėra CPK 329 straipsnyje nurodytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų. Atskiriesiems skundams nagrinėti taikomos tos pačios taisyklės, išskyrus CPK XVI skyriaus II skirsnyje numatytas išimtis.

37. Apeliacijos dalyką sudaro pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria netenkinti skundai dėl kreditorių komiteto nutarimo dalies, kuria paskirtas bendrovės buhalterinės apskaitos ir/ar sudarytų sandorių finansinis/teisinis auditas, pripažinimo neteisėtu ir panaikinimo, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas. Absoliučių skundžiamos teismo nutarties negaliojimo pagrindų nenustatyta, pagrindo peržengti atskirojo skundo ir atsiliepimo į jį ribas nėra.

38. Pagal ĮBĮ 10 straipsnio 7 dalies 1-2 punktų nuostatas, įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą, įmonės valdymo organai netenka savo įgaliojimų, jie privalo perduoti administratoriui įmonės turtą pagal balansą, sudarytą nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos duomenimis, ir visus dokumentus per teismo nustatytus terminus. Teismo paskirtas administratorius ĮBĮ nustatyta tvarka valdo, naudoja bankrutuojančios įmonės turtą, taip pat bankuose esančiomis šios įmonės lėšomis disponuoja, vadovauja bankrutuojančios įmonės ūkinei komercinei veiklai (ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 3, 6 punktai). Kreditorių komiteto teises nustato kreditorių susirinkimas (ĮBĮ 23 straipsnio 2 punktas,

25 straipsnio 3 dalis). Jeigu kreditorių susirinkimas nenusprendė kitaip, tai kreditorių komitetas iš esmės turi tokias pačias teises ir pareigas, kaip ir kreditorių susirinkimas. Pagal ĮBĮ 25 straipsnio 2 dalį, kreditorių komitetas kontroliuoja, kaip vyksta bankroto procesas, administratoriaus veiklą, gina kreditorių interesus laikotarpiais tarp kreditorių susirinkimų. Taigi, būtent kreditorių visuma sprendžia tokius esminius su bankrutuojančios įmonės veikla susijusius klausimus, kaip įmonės ūkinės komercinės veiklos tęsimas ar nutraukimas, administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimas ir keitimas, turto pardavimo kainos nustatymas, įmonės likvidavimas ar taikos sutarties sudarymas ir pan. (ĮBĮ 23 straipsnis). Kreditorių, kaip visumos, teisė spręsti bankrutuojančios įmonės reikalus – tai kreditorių autonomijos principo išraiška (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-477/2011, 2015 m. vasario 18 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-56-421/2015*).

39. ĮBĮ 24 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kreditorių susirinkimo nutarimai privalomi visiems kreditoriams, tačiau kreditorius, nesutikdamas su balsų dauguma priimtais nutarimais, turi teisę apskusti juos teismui (ĮBĮ 24 straipsnio 5 dalis). Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nagrinėjant skundus dėl kreditorių susirinkimo nutarimų teisėtumo reikia patikrinti, ar buvo laikytasi ĮBĮ ir kreditorių susirinkimo nustatytos susirinkimo sušaukimo, kreditorių dalyvavimo, nustatytos susirinkimo darbotvarkės klausimų nagrinėjimo, balsavimo ir nutarimų priėmimo tvarkos (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. birželio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-286/2007*), nes šie procedūrų veiksmai reikšmingi ir gali lemti neteisėtų nutarimų priėmimą. Teismas, nustatęs esminius procedūrinius pažeidimus, galėjusius lemti neteisėtų nutarimų priėmimą, taip pat nustatęs, kad priimti nutarimai prieštarauja imperatyviosioms ĮBĮ, kitų įstatymų normoms, CK 1.5 straipsnyje įtvirtintiems principams ir dėl to pažeidžia bankrutuojančios įmonės, jos kreditorių teisėtus interesus, kreditorių susirinkimo nutarimus panaikina. Šios taisyklės taikytinos taip pat sprendžiant dėl kreditorių komiteto priimtų nutarimų teisėtumo, kadangi kreditorių komitetas įgyvendina kreditorių susirinkimui priskirtus įgaliojimus.

40. Nagrinėjamu atveju byloje nėra ginčo dėl aplinkybių, kad priimant ginčijamą kreditorių komiteto nutarimą buvo laikytasi ĮBĮ ir kreditorių susirinkimo nustatytos kreditorių komiteto sušaukimo, kreditorių komiteto narių dalyvavimo, nustatytos darbotvarkės klausimų nagrinėjimo, balsavimo ir nutarimų priėmimo tvarkos. Apeliacinės instancijos teismas taip pat nenustatė tokių procedūrinių pažeidimų. Atsižvelgdamas į tai, nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas vertina pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atmestas apeliančios skundas dėl ginčijamo kreditorių komiteto priimto nutarimo panaikinimo, teisėtumą ir pagrįstumą tik priimto nutarimo turinio (o ne procedūriniu) aspektu.

41. Bylos duomenimis BUAB „CCM Baltic“ 2018 m. sausio 16 d. pirmajame kreditorių komiteto susirinkime penktuoju darbotvarkės klausimu dėl teisinio/finansinio įmonės audito nutarta, esant galimybei, skirti papildomai atlikti BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir/ar sudarytų sandorių finansinį/teisinį auditą, siekiant nustatyti buvusių bendrovės vadovų ir valdymo organų padarytą žalą, neteisėtus ir/ar bendrovei nenaudingus sandorius; kreiptis dėl audito atlikimo į tokias paslaugas teikiančius asmenis; skirti audito apmokėjimui papildomas bankroto administravimo išlaidas pagal faktą. Apeliančios vertinimu, pirmosios instancijos teismas, nepripažindamas kreditorių komiteto nutarimo dėl teisinio/finansinio audito neteisėtu bei jo nepanaikindamas, neatsižvelgė į tai, kad toks nutarimas yra nekonkretus, netikslingas, reikalaujantis papildomų administravimo išlaidų bei iš esmės pažeidžiantis BUAB „CCM Baltic“ kreditorių bei bendrovės interesus.

42. Administratorius įmonės bankroto procese turi plačius įgalinimus ir nuo jo veiksmų didžiaja dalimi priklauso tinkama visų kreditorių bei pačios įmonės teisėtų interesų apsauga, bankroto procedūrų vykdymo sklandumas, skaidrumas, ekonomiškumas (*Lietuvos apeliacinio teismo 2011 m.*

rugsėjo 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-2459/2011, 2012 m. balandžio 20 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-778/2012). Bankrutuojančios įmonės administratoriaus funkcijos, jo teisės ir pareigos reglamentuotos ĮBĮ 11 straipsnyje. Vadovaujantis ĮBĮ 11 straipsnio 1 ir 5 dalimis, bankrutuojančios įmonės administratorius yra teismo paskirtas fizinis ar juridinis asmuo, ĮBĮ nustatyta tvarka valdantis, naudojantis bankrutuojančios įmonės turta, bankuose esamas lėšas ir jomis disponuojantis, užtikrinantis bankrutuojančios įmonės turto apsaugą, vadovaujantis įmonės ūkinei komercinei veiklai, privalantis ginti visų kreditorių ir bankrutuojančios įmonės interesus, organizuojantis ir vykdamas visus būtinus bankroto procedūros darbus. Pagal to paties straipsnio 5 dalies 8 punktą, administratorius, įmonei iškėlus bankroto bylą, ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo dokumentų apie įmonės sandorių sudarymą gavimo dienos patikrina įmonės sandorius, sudarytus per ne trumpesnę kaip 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, ir pareiškia ieškinius teisme pagal įmonės buveinės vietą dėl sandorių, priešingų įmonės veiklos tikslams ir (ar) galėjusių turėti įtakos tam, kad įmonė negali atsiskaityti su kreditoriais, pripažinimo negaliojančiais, taip pat padaręs prielaidą, kad yra tyčinio bankroto požymių, kreipiasi į bankroto bylą nagrinėjantį teismą dėl bankroto pripažinimo tyčiniu; pagal ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 26 punktą administratorius pateikia ieškinį teismui dėl ĮBĮ 8 straipsnio 4 dalyje nurodytos žalos atlyginimo ir (ar) kreipiasi į teismą, kad būtų sprendžiamas teisės eiti pareigas, nurodytas ĮBĮ 10 straipsnio 14 dalyje, klausimas, kai yra priimtas atitinkamas kreditorių susirinkimo nutarimas, arba savo iniciatyva, nustatęs, kad įmonės vadovas ar kiti asmenys pagal kompetenciją nepateikė teismui pareiškimo dėl bankroto bylos iškėlimo ar pavėlavo jį pateikti ir dėl to galimai buvo padaryta žala įmonei ir (ar) kreditoriams.

43. Nagrinėjamu atveju, bankroto administratoriaus teigimu, skundžiamu kreditorių komiteto nutarimu paskirtas auditas padės surinkti duomenis ir/ar dokumentus iš BUAB „CCM Baltic“ kreditorių, kitų šaltinių, sutikrinti juos su bendrovės buhalterine apskaita ir padaryti išvadas dėl teisės aktus pažeidžiančių sandorių buvimo. Tokiu būdu egzistuoja tikimybė, kad bus nustatyta reali bendrovei padaryta žala. Pirmosios instancijos teismas iš esmės pritarė tokiems administratoriaus argumentams. Tačiau, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, anksčiau nurodytos bankroto administratoriui priskirtos pareigos, nustatytos ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 8 bei 26 punktuose, visiškai sutampa su administratoriaus atsiliepime į atskirąjį skundą išdėstytais tikslais, kuriuos siekiama įgyvendinti paskirtu BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir sudarytų sandorių finansiniu/teisiniu auditu. Iš nutarties 42 punkte nurodytų normų, matyti, kad patys bankroto proceso tikslai, esmė ir paskirtis suponuoja bankroto administratoriaus pareigą patikrinti bendrovės ir jos valdymo organų veiklą, siekiant racionalaus bankrutuojančios įmonės turto ir lėšų panaudojimo bei kuo geresnio (maksimalaus) kreditorių reikalavimų patenkinimo rezultato. Byloje esantis 2017 m. vasario 9 d. BUAB „CCM Baltic“ pakartotinio kreditorių komiteto susirinkimo protokolas Nr. 2 (b. l. 16) patvirtina, kad bankroto administratorius apie šias savo pareigas neabejotinai žino. 2017 m. vasario 9 d. kreditorių komiteto susirinkimo metu, sprendžiant klausimą dėl bankroto administratoriaus išlaidų sąmatos tvirtinimo, bankroto administratorius nurodė, kad BUAB „CCM Baltic“ yra didelė įmonė, turinti daug turto, debitorinių reikalavimų ir galimai ginčytinų sandorių, kurių išieškojimui gali būti inicijuojama iki 50 teisminių procesų; bankroto administratoriaus tikslas yra realizuoti turtą už didžiausią kainą ir išieškoti maksimalią galimą sumą, laimėjus teisinius ginčus. Todėl pritariama apeliantei, jog šiuo atveju nėra aišku, dėl kokių priežasčių bankroto administratorius negali pats patikrinti atsakovės sudarytų sandorių bei nustatyti bendrovei padarytos žalos fakto ir dydžio. Vien tai, kad BUAB „CCM Baltic“ bankroto bylos apimtis yra didelė ar kad kreditorių reikalavimai byloje sudaro daugiau nei 3 mln. Eur, negali būti priežastimi bankroto administratoriui neatlikti savo pareigų, numatytų ĮBĮ, už kurias bankroto administratorius gauna atlyginimą (ĮBĮ 36 straipsnio 4 dalis). Be to, iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad bankroto administratorius yra sudaręs teisinių paslaugų teikimo sutartį su advokatų profesine bendrija „Strategum Dargis ir partneriai“, kuri, tikėtina, taip pat gali atlikti atsakovės valdymo organų veiklos teisinį auditą.

44. Pažymėtina, kad nei ĮBĮ, nei kiti bankroto procesą reguliuojantys teisės aktai nenumato išimčių, kuomet bankroto administratorius galėtų būti atleidžiamas nuo pareigos patikrinti bankrutuojančios įmonės sandorius, sudarytus iki administruojamai įmonei iškeliant bankroto bylą, bei kreiptis dėl tokių sandorių nuginčijimo ir/ar bendrovės bankroto pripažinimo tyčiniu. Bankrutuojančios įmonės sandorių tikrinimas bei jų ginčijimas visais CK nustatytais pagrindais yra itin svarbus civilinės teisės institutas, turintis tiesioginę sąsają su bankrutuojančios įmonės, jos kreditorių ir kitų suinteresuotų asmenų teisėmis bei teisėtai interesais. Ginčijant sandorius, prieštaraujančius įmonės veiklos tikslams ir (arba) galėjusius turėti įtakos tam, kad įmonė negali atsiskaityti su kreditoriais, siekiama padidinti bankrutuojančios įmonės bendrąją turto vertę bei kartu apginti tiek įmonės, tiek jos kreditorių pažeistas teises bei teisėtus interesus, padidinti įmonės atsiskaitymo su kreditoriais galimybes. Taigi bankroto procedūrų vykdymo metu bankrutuojančios bendrovės veiklos tinkamumo (ar buvo priimti nuostolingi sprendimai, sudaryti nuostolingi sandoriai) nustatymas, bei asmenų (*inter alia* vadovo) atsakomybės už netinkamą bendrovės valdymą įvertinimas, reiškiant ieškinius dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais, žalos, padarytos valdymo organų veiksmais (neveikimu) atlyginimo bei prašant pripažinti įmonės bankrotą tyčiniu, yra bankroto administratoriaus ĮBĮ nustatyta pareiga.

45. Kita vertus, ĮBĮ bei kiti bankroto procesą reguliuojantys teisės aktai nedraudžia bankroto administratoriui kreiptis kvalifikuotos pagalbos į buhalterines ir (ar) teises paslaugas teikiančius specialistus ir naudotis jų paslaugomis (žr. *Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. vasario 17 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje Nr. e2-546-381/2017*), tačiau visais atvejais toks sprendimas turi būti aiškus, konkretus bei priimtas bankroto procesui būtinų ir patvirtintų administravimo išlaidų ribose. Vienas iš svarbiausių kreditorių susirinkimo (šiuo atveju komiteto) nutarimų kriterijų yra priimamų nutarimų aiškumas, t. y. kad jie būtų aiškūs bei nedviprasmiški ir kad vėliau dėl jų pagrindu atliekamų veiksmų nekiltų ginčų. Vienok, iš nagrinėjamo atveju ginčijamo nutarimo turinio nėra aiški nei siekiamo atlikti bendrovės teisinio/finansinio audito apimtis (t. y. koks atsakovės valdymo organų veiklos laikotarpis bus tikrinamas), nei preliminari audito kaina, nei jį atliksiantis asmuo (asmenys). Tuo tarpu nenustačius nei tyrimo ribų, nei bent preliminarios kainos, išlaidos bendrovės finansiniam/teisiniui auditui, juo labiau didelės apimties bankroto byloje, yra neprognozuojamos. Šiuo atveju pats bankroto administratorius atsiliepime į kreditorių skundus nurodė, kad šiuo metu nėra pakankamai lėšų tenkinti net mažos dalies kreditorių reikalavimų. Todėl, svarstant aptariamo audito poreikio klausimą, yra pritariama kito kreditoriaus VSDFV Šiaulių skyriaus nuomonei, jog pirma, yra tikslinga surinkti visus pasiūlymus įmonių, kurios sutiktų atlikti BUAB „CCM Baltic“ veiklos, buhalterinės apskaitos ir sudarytų sandorių finansinį/teisinį auditą, antra, šiuo atveju būtina surinkti bei pateikti informaciją apie buvusių įmonės vadovų, iš kurių ketinama prisiteisti žalą, turimą turtą, jo būklę (įkeistas/neįkeistas) ir išieškojimo galimybes, o tik po to spręsti klausimą dėl šių paslaugų reikalingumo. Administravimo išlaidos apmokamos iš tų pačių bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės lėšų, iš kurių yra tenkinami ir kreditorių reikalavimai (ĮBĮ 36 straipsnio 1 dalis), todėl pinigų sumos, skiriamos bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidoms padengti, yra tiesiogiai susijusios su kreditorių teisėmis ir jų reikalavimo patenkinimo galimybėmis – kuo daugiau lėšų bus skirta įmonei administruoti, tuo mažiau jų liks kreditorių reikalavimams tenkinti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. rugsėjo 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2009; 2010 m. lapkričio 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-486/2010*). Nenustačius šių aplinkybių (audito kainos, preliminarus tyrimo objekto ir laikotarpio, buvusių įmonės vadovų turimo turto ir išieškojimo iš jo galimybių ir pan.), šis auditas ekonomiškumo požiūriu gali būti nenaudingas ir netikslingas bendrovės kreditoriams, jei patirtos tokiam tyrimui išlaidos viršytų galimai priteistiną įmonei padarytą bei realiai įmanomą išieškoti iš kaltų asmenų žalą.

46. ĮBĮ 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad administravimo išlaidų sąmatą tvirtina, keičia ir disponavimo administravimo išlaidomis tvarką nustato kreditorių susirinkimas, atsižvelgdamas į

Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius. Bankroto administravimo išlaidų rekomendaciniai dydžiai nustatomi įvertinus per praėjusius 3 metus baigtų bankroto procesų faktinius administravimo išlaidų dydžius, atsižvelgiant į ĮBĮ 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų įmonė apibūdinančių kriterijų reikšmes. Bankroto administravimo išlaidų rekomendaciniai dydžiai gali būti viršyti tik tuo atveju, jeigu kreditorių susirinkimas arba teismas pritaria administratoriaus pateiktam motyvuotam prašymui patvirtinti rekomendacinius dydžius viršijančią administravimo išlaidų sąmatą. *Administratorius neturi teisės viršyti patvirtintos administravimo išlaidų sąmatos ir įmonės vardu prisiimti sąmatą viršijančių įsipareigojimų, išskyrus šiame straipsnyje numatytus atvejus. Jeigu planuojama viršyti administravimo išlaidų sąmatą arba įmonės vardu prisiimti sąmatą viršijančius įsipareigojimus, administratorius sušaukia kreditorių susirinkimą dėl administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo.* Administratorius turi teisę viršyti administravimo išlaidų sąmatą arba įmonės vardu prisiimti sąmatą viršijančius įsipareigojimus tik tais atvejais, kai dėl nenumatytų priežasčių būtina imtis skubių priemonių, siekiant apsaugoti įmonės ir jos kreditorių interesus. Apie tai administratorius nedelsdamas informuoja kreditorių susirinkimą ir pateikia jam sąmatos viršijimo arba įmonės vardu prisiimtų sąmatą viršijančių įsipareigojimų ataskaitą.

47. Kasacinio teismo praktikoje akcentuota, kad kreditorių susirinkimas gali teisingai nustatyti administravimo išlaidų sąmatą tik įvertinęs konkrečius duomenis apie tokių išlaidų poreikį ir galimus dydžius. Įrodinėjimo našta visais su administravimo išlaidomis susijusiais klausimais tenka administratoriui, teikiančiam tokių išlaidų poreikį kreditorių susirinkimui (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gegužės 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-234/2011*). Administratorius būtinas įmonės administravimo išlaidas, viršijančias rekomendacinius dydžius, turi pagrįsti įmonės būklės bei veiklos dokumentais (su darbo santykiais susijusiomis išmokomis, išlaidomis įmonės auditui, turto įvertinimui, nuomai, apsaugai, pardavimui, atliekų sutvarkymui, teisinėms paslaugoms, ryšio paslaugoms, komunaliniams mokesčiams – už elektrą, sunaudotą vandenį, šildymą ir t. t.). Kreditorių susirinkimo nutarime dėl būsimų įmonės administravimo išlaidų tvirtinimo turi būti nustatytos atskiros išlaidų rūšys ir jų dydžiai. Tam gali būti reikšmingi duomenys apie galimų ginčų tarp kreditorių, skolininkų ir įmonės kiekį bei sudėtingumą, bankroto proceso trukmę, turimo turto sudėtį, likvidumą, jo išlaikymo kaštus, darbuotojų poreikį bei kitą. Įmonės kreditorių susirinkimo nutarimas, kuriame nenustatyti konkretūs administravimo išlaidų rūšių dydžiai (pavyzdžiui, būtų nutarta jas tvirtinti pagal faktą), sukeltų teisinį neaiškumą, galėtų užvilkti bankroto procesą dėl kiliančių ginčų dėl atskirų administravimo išlaidų dydžio. Pagal administratoriaus pateiktus ir pagrįstus paskaičiavimus kreditorių susirinkimas patvirtina visų rūšių administravimo išlaidas *a priori*, bet ne *post factum* ir remdamasis patvirtinta išlaidų sąmata administratorius vykdo bankroto procedūras (*Lietuvos apeliacinio teismo 2011 m. rugpjūčio 1 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-2045/2011*).

48. Bankrutuojančios įmonės administratorius turi bendradarbiauti su kreditorių susirinkimu. Kadangi administravimo išlaidos apmokamos iš tų pačių bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės lėšų, iš kurių yra tenkinami ir kreditorių reikalavimai (ĮBĮ 36 straipsnio 1 dalis), tai šias išlaidas administratorius turi naudoti atsakingai ir taupiai. Kilus abejonių, ar tam tikros išlaidos galės būti dengiamos iš administravimo išlaidų sąmatos, administratorius turėtų kreiptis į kreditorių susirinkimą, siekdamas gauti kreditorių pritarimą ir tik tada spręsti, ar prisiimti atitinkamas išlaidas, o prireikus prašyti patikslinti (papildyti) administravimo išlaidų sąmatą (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gegužės 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-234/2011*).

49. Iš byloje esančio 2017 m. vasario 9 d. BUAB „CCM Baltic“ pakartotinio kreditorių susirinkimo protokolo Nr. 2 (b. l. 16) matyti, kad atsakovės bankroto byloje patvirtintoje administravimo išlaidų sąmatoje nuo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos iki bankroto proceso pabaigos (numatoma proceso trukmė 3-4 metai) yra patvirtinta: bankroto administratoriaus atlyginimas už

teikiamas bankroto administravimo paslaugas (65 000 Eur + PVM) bei atlyginimas nuo iš bendrovės skolininkų išieškotų lėšų bankroto proceso metu (10 proc. + PVM), įmonės informacijos (iš serverių) ir kilnojamojo turto išmontavimo iš įmonės buveinės ir pervežimo į sandėliavimo patalpas paslaugų išlaidos (4 855,95 Eur), įmonės kilnojamojo turto sandėliavimo ir saugojimo paslaugų išlaidos (300 Eur + PVM), buhalterinių paslaugų išlaidos (ne daugiau kaip 200 Eur per mėn. + PVM), kuro, kanceliarinės ir kitos išlaidos (apmokamas pagal faktą, pateikus mokėjimo dokumentus, bet ne daugiau 350 Eur per mėn.), teisinių paslaugų išlaidos (apmokamas pagal faktą, pateikus darbų atlikimo aktus bei šios išlaidos derinamos su kreditorių susirinkimo pirmininku), nekilnojamojo turto vertinimo išlaidos (ne daugiau kaip 700 Eur per mėn. + PVM), komunalinės paslaugos ir mokesčiai (apmokamos pagal faktą), įmonės dokumentų sutvarkymo ir pridavimo į Šiaulių miesto savivaldybės archyvą (apmokamos pagal faktą, pateikus darbų atlikimo apmokėjimo dokumentą). Taigi, kaip teisingai akcentavo apeliantė, išlaidos teisinio/finansinio auditavimo paslaugos apmokėjimui bendrovės administravimo išlaidų sąmatoje nėra numatytos.

50. Tai, kad kreditorių komitetas priėmė nutarimą dėl teisinio/finansinio audito atlikimo, savaime nereiškia, kaip teigia bankroto administratorius, kad jis pritarė ir administravimo išlaidų sąmatos padidinimui audito kainą atitinkančia suma. Kaip minėta, tiek administravimo išlaidų sąmatos nustatymas, tiek jos keitimas yra kreditorių susirinkimo (komiteto) prerogatyva (ĮBĮ 23 straipsnio 5 punktas). Jeigu planuojama viršyti administravimo išlaidų sąmatą arba įmonės vardu prisiimti sąmatą viršijančius įsipareigojimus, administratorius privalo sušaukti kreditorių susirinkimą dėl administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo. Tuo tarpu bankroto administratorius nepateikė į bylą jokių objektyvių įrodymų, kad atsakovės bankroto byloje jis būtų pateikęs kreditorių komitetui svarstyti klausimą dėl administravimo išlaidų sąmatos padidinimo. Priešingai, šiuo atveju bankroto administratorius patvirtino, kad kreditorių komitetas nenustatė audito atliksiančio asmens ir nenustatė audito kainos ribų, nes šie klausimai, kaip nurodė administratorius, bus svarstomi kitame kreditorių komiteto susirinkime. Vienok duomenų apie tai, kad administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo klausimas buvo svarstytas ir išlaidų sąmata pakeista (padidinta) administratorius teismui nepateikė nei su atsiliepimu į atskirąjį skundą, nei vėliau iki bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teismo posėdyje pradžios. Nurodyta aplinkybė leidžia pritari atskirojo skundo argumentams, jog tokiu atveju administravimo išlaidos audito atlikimui turės būti skiriamos papildomai, t. y. iš esmės peržengiant administravimo išlaidų sąmatos ribas. Tokiu būdu paliekama galimybė bankroto administratoriui už kreditorių komiteto nutarimu neapribotą sumą samdyti audito paslaugas teikiančius asmenis, dėl ko gali būti pažeisti bendrovės bei jos kreditorių interesai. Be to, minėta, kad kreditorių susirinkimo (komiteto) nutarimas, kuriame nenustatyti konkretūs administravimo išlaidų rūšių dydžiai (nagrinėju atveju nutarta skirti audito apmokėjimui administravimo išlaidas pagal faktą), sukelia teisinį neaiškumą bei ateityje gali užvilinti bankroto procesą dėl kilnsiančių ginčų dėl atskirų administravimo išlaidų dydžio.

51. Bankroto administravimo išlaidas sudaro atlyginimas administratoriui, su darbo santykiais susijusios išmokos įmonės darbuotojams (įskaitant mokesčius, apskaičiuojamus nuo susijusių su darbo santykiais išmokų), kuriems būtina dalyvauti bankroto procese, išskyrus darbuotojus, dalyvaujančius ūkinėje komercinėje veikloje, *išlaidos įmonės auditui*, turto įvertinimo, pardavimo, atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo bei kitos kreditorių susirinkimo patvirtintos išlaidos. Prie bankroto administravimo išlaidų negali būti priskiriamos išlaidos, susijusios su ūkine komercine veikla, išskyrus iš ūkinės komercinės veiklos gaunamų pajamų administratoriui už vadovavimą ūkinei komercinei veiklai mokamą atlyginimo dalį (ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalis). Taigi teismas neturi pagrindo nesutikti su bankroto administratoriaus teiginiu, kad auditui atlikti skirtinos lėšos yra numatytos įstatyme kaip pavyzdinė administravimo išlaidų sąmatos sudedamoji dalis, tačiau vien ši aplinkybė savaime nėra pakankama bendrovės veiklos, buhalterinės apskaitos teisinio/finansinio audito paskyrimui. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje yra išaiškinta kad

administravimo išlaidų sąmata reiškia išlaidų ribas, kurios turės būti apmokamos iš bankrutavusios įmonės turto vertės (parduoto arba perduoto kreditoriams). Administratorius negali pagrįstai tikėtis gauti administravimo išlaidų padengimo didesne apimtimi, nei kreditorių patvirtinta sąmata. Administratorius, veikdamas bankrutuojančios įmonės ir kreditorių interesais, turi efektyviai naudoti įmonės lėšas pagal jų paskirtį (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. rugsėjo mėn. 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2009*). Kadangi įmonės administratoriui tenka įrodinėjimo našta visais su administravimo išlaidomis susijusiais klausimais, todėl būtent jam tenka pareiga motyvuotai pagrįsti, kodėl atitinkamos administravimo išlaidos yra būtinos ir kodėl būtent toks išlaidų dydis reikalingas, norint užtikrinti bankrutuojančios įmonės tinkamą administravimą (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-486/2010*).

52. Bankroto administratorius nurodė, kad jei jis būtų organizavęs kreditorių komiteto susirinkimą tik dėl administravimo išlaidų sąmatos padidinimo, o tik vėliau būtų organizavęs kreditorių komiteto susirinkimą, kuris svarstytų audito skyrimo klausimą, būtų nepagrįstai vilkinamos bankroto procedūros, švaistomos BUAB „CCM Baltic“ lėšos ir bankroto administratoriaus laikas. Teismas neturi pagrindo sutikti su tokia administratoriaus nuomone. Minėta, kad šiuo atveju administratoriui atlikus parengiamuosius veiksmus – pagal disponuojamus įmonėje dokumentus nustatčius tyrimo objektą ir laikotarpį, išsiaiškinus galinčius tyrimą atlikti asmenis bei jo preliminarią kainą, iš esmės neliktų jokių kliūčių svarstyti audito paskyrimo bei administravimo išlaidų sąmatos keitimo (didinimo) klausimo vieno kreditorių susirinkimo (komiteto) posėdžio metu. Šiuo atveju susiklostė priešinga situacija, kuomet iš esmės nežinant audito paskyrimui svarbių aplinkybių, tačiau jį paskyrus, yra pažeidžiami bendrovės kreditorių interesai.

53. Atsižvelgiant į teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus, interesų derinimo procese būtina siekti tam tikros pusiausvyros, t. y. kad vienas iš jų nebūtų sureikšminamas tokiu lygmeniu, kad reikštų kito intereso nepagrįstą sumenkinimą. Kitaip tariant, jei yra pagrindas manyti, kad atitinkamais kreditorių nutarimais interesų pusiausvyra nėra pakankamai protingai užtikrinama, tokie nutarimai negalėtų būti pripažinti teisėtais dėl jų neatitikimo minėtiems principams. Akivaizdu ir tai, kad protinga šalių interesų pusiausvyra gali būti pasiekta tik tuo atveju, kai atitinkami sprendimai priimami joms turint išsamią informaciją apie bankroto procedūrų metu atliktinų darbų tikslingumą, apimtį, trukmę, sudėtingumą ir pan. (*Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-877-178/2015*).

54. Pirmosios instancijos teismas didelį dėmesį skyrė kreditorės UAB „Talesta“ direktorės giminystės ryšiams su atsakovės buvusiu direktoriumi S. V.. Vienok, vien ši aplinkybė, įvertinus anksčiau šioje nutartyje išdėstytus argumentus, negali būti pakankamas pagrindas atmesti kreditorės skundą. Atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes, Lietuvos apeliacinis teismas sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas, atmesdamas kreditorių skundus, netyrė šiam klausimui svarbių aplinkybių, neįsigilino į skundžiamo nutarimo galimas pasekmes bendrovei bei jos kreditoriams, todėl priėmė iš esmės nepagrįstą nutartį, kuri naikintina ir priimtinas naujas sprendimas – 2018 m. sausio 16 d. kreditorių komiteto posėdyje priimtas nutarimas penktuoju darbotvarkės klausimu dėl teisinio/finansinio įmonės audito atlikimo panaikintinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55. Jeigu apeliacinės instancijos teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia ir bylinėjimosi išlaidų paskirstymą (CPK 93 straipsnio 5 dalis).

56.Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas (CPK 98 straipsnio 1 dalis).

57.Teismui pateikti dokumentai (2018 m. sausio 31 d. PVM sąskaita faktūra, teisinių paslaugų ataskaita bei 2018 m. vasario 19 d. mokėjimo nurodymas, b. l. 60-62) patvirtina, kad kreditorė UAB „Talesta“ pirmosios instancijos teisme patyrė 1 089 Eur dydžio bylinėjimosi išlaidas. Tačiau vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose rekomendacijose „Dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) nustatytų maksimalių dydžių“ (toliau – Rekomendacijos) nustatyta, kad atsakovės prašoma 1 089 Eur suma už skundo dėl kreditorių komiteto nutarimo dalies panaikinimo rengimą viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų dydį (850,80 Eur (mėnesinis bruto darbo užmokestis už 2017 m. III ketv.) x 0,4 (Rekomendacijų 8.16 punktą) = 340,32 Eur), todėl galutinė priteistina bylinėjimosi išlaidų suma, kurią kreditorė patyrė pirmosios instancijos teisme mažintina iki 340 Eur.

58.Iš į bylą pateiktų dokumentų (2018 m. kovo 30 d. PVM sąskaita faktūra, teisinių paslaugų ataskaita ir 2018 m. balandžio 6 d. mokėjimo nurodymas) nustatyta, kad kreditorė UAB „Talesta“ apeliacinės instancijos teisme patyrė 605 Eur bylinėjimosi išlaidų. Tačiau vadovaujantis Rekomendacijomis nustatyta, kad atsakovės prašoma 605 Eur suma už atskirojo skundo rengimą viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų dydį (850,80 Eur (mėnesinis bruto darbo užmokestis už 2017 m. III ketv.) x 0,4 (Rekomendacijų 8.15 punktą) = 340,32 Eur), todėl galutinė priteistina bylinėjimosi išlaidų suma, kurią kreditorė patyrė apeliacinės instancijos teisme taip pat mažintina iki 340 Eur.

59.Bylinėjimosi išlaidos priteisiamos apeliantei iš BUAB „CCM Baltic“ administravimui skirtų lėšų.

60.Kiti atskirajame skunde ir atsiliepime į jį išdėstyti argumentai neturi esminės reikšmės teisiniam rezultatui byloje, todėl apeliacinės instancijos teismas atskirai dėl jų nepasisako.

Lietuvos apeliacinio teismo civilinių bylų skyriaus teisėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

n u t a r i a:

Šiaulių apygardos teismo 2018 m. vasario 28 d. nutartį panaikinti ir išspręsti klausimą iš esmės – panaikinti bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „CCM Baltic“ 2018 m. sausio 16 d. kreditorių komiteto posėdyje priimtą nutarimą penktuoju darbotvarkės klausimu dėl teisinio/finansinio įmonės audito paskyrimo.

Priteisti uždarajai akcinei bendrovei „Talesta“ (j. a. k. 301557763) 680 Eur (šešis šimtus aštuoniasdešimt eurų) bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose iš bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „CCM Baltic“ (j. a. k. 145417921) administravimui skirtų lėšų.

Teisėjas Artūras Driukas

</BOD